

СИЛАБУС

навчальної дисципліни (обов'язкова)

МИТНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ТА ПОЛІТИКА ПРОТЕКЦІОНІЗМУ

4 кредити / 120 годин / підсумковий контроль - екзамен

Освітня програма «Міжнародна економічна та митна діяльність»
другого рівня вищої освіти
Спеціальність – С1 Економіка та міжнародні економічні відносини

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Лісніченко Маргарита Олександрівна,
к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та митної
справи

Контактна інформація:

- +38(068)4472497;
- lisnichenko.m.o@gmail.com;
- IV корпус, ауд. 487

Час і місце проведення консультацій:

за розкладом консультації на відповідний семестр
дистанційне навчання -

<https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=9323>

ОПИС КУРСУ

Дисципліна «Митне адміністрування та політика протекціонізму» охоплює системні підходи до формування та реалізації державної митної політики, а також стратегічні аспекти державного управління у митній сфері. Курс спрямований на розуміння сучасної інституційної моделі митного адміністрування та опанування механізмів застосування інструментів протекціонізму для захисту національних економічних інтересів в умовах глобалізації та активної європейської інтеграції України.

У межах дисципліни студенти вивчають теоретичні засади митної справи, роль митних органів у забезпеченні економічної безпеки, ризик-орієнтований підхід в адмініструванні, а також підходи до оцінювання фіскальної та регуляторної ефективності митної політики. Особлива увага приділяється аналізу міжнародного досвіду митного адміністрування та

процесам гармонізації вітчизняного законодавства зі стандартами Європейського Союзу.

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Метою навчальної дисципліни «Митне адміністрування та політика протекціонізму» є формування у студентів системних знань та глибокого розуміння стратегічних засад державного управління у митній сфері, механізмів формування та реалізації митної політики, а також опанування інструментарію протекціонізму для захисту національних економічних інтересів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Митне адміністрування та політика протекціонізму» у поєднанні з іншими дисциплінами (згідно матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми) у студентів будуть сформовані:

Фахові компетентності:

1. Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі.
2. Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів.
3. Здатність аналізувати глобальні економічні, екологічні та соціальні виклики, інтегрувати принципи сталого розвитку у практику міжнародної економічної та митної діяльності з урахуванням міжнародних ініціатив та нормативів.
4. Здатність орієнтуватися у процедурах митного оформлення та здійснювати аналіз і супровід зовнішньоекономічних операцій з урахуванням митних вимог національного та міжнародного законодавства.
5. Здатність аналізувати механізми митного регулювання та оцінювати вплив політики протекціонізму на національну економіку та зовнішньоекономічну діяльність в умовах глобальних змін.

Очікувані результати навчання з дисципліни (у поєднанні з результатами інших дисциплін згідно матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОП):

1. Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.
2. Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.
3. Визначати вплив глобальних тенденцій та викликів на розвиток міжнародної торгівлі та митної політики, інтегрувати принципи сталого розвитку у міжнародну економічну та митну діяльність.
4. Застосовувати процедури митного оформлення та оцінювати відповідність зовнішньоекономічних операцій митним вимогам.

5. Оцінювати вплив митного регулювання та інструментів протекціонізму на економіку і формувати пропозиції щодо їх удосконалення.

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Не передбачено

ПЕРЕЛІК ТЕМ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1 – Загальний тематичний план аудиторної роботи

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
1	Тема 1. Митна політика держави: сутність, цілі та інструменти	Лекція	4
2	Тема 1. Митна політика держави: сутність, цілі та інструменти	Практичне	2
3	Тема 2. Політика протекціонізму в системі міжнародної торгівлі	Лекція	4
4	Тема 2. Політика протекціонізму в системі міжнародної торгівлі	Практичне	2
5	Тема 3. Митне адміністрування: концепція, принципи та інституційна модель	Лекція	4
6	Тема 3. Митне адміністрування: концепція, принципи та інституційна модель	Практичне	2
7	Тема 4. Митні органи та ризик-орієнтоване митне адміністрування	Лекція	4
8	Тема 4. Митні органи та ризик-орієнтоване митне адміністрування	Практичне	2
9	Тема 5. Економічна ефективність митного адміністрування	Лекція	4
10	Тема 5. Економічна ефективність митного адміністрування	Практичне	2
11	Тема 6. Міжнародний досвід митного адміністрування	Лекція	4
12	Тема 6. Міжнародний досвід митного адміністрування	Практичне	2
13	Тема 7. Митне адміністрування в умовах європейської інтеграції	Лекція	4
14	Тема 7. Митне адміністрування в умовах європейської інтеграції	Практичне	2
15	Тема 8. Митна політика та адміністрування в умовах економічної безпеки	Лекція	4
16	Тема 8. Митна політика та адміністрування в умовах економічної безпеки	Практичне	2

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ тижня	Назва теми	Види СР	Контрольні заходи
1-2	Тема 1. Митна політика держави: сутність, цілі та інструменти	Опрацювання літератури, підготовка до практичного заняття, підготовка словника основних термінів дисципліни	Усне опитування на практичному занятті та/або перевірка виконання поточного письмового завдання, тестування в системі мудл
3-4	Тема 2. Політика протекціонізму в системі міжнародної торгівлі	Опрацювання літератури, підготовка до практичного заняття, підготовка словника основних термінів дисципліни	Усне опитування на практичному занятті та/або перевірка виконання поточного письмового завдання, тестування в системі мудл
5-6	Тема 3. Митне адміністрування: концепція, принципи та інституційна модель	Опрацювання літератури, підготовка до практичного заняття, підготовка словника основних термінів дисципліни	Усне опитування на практичному занятті та/або перевірка виконання поточного письмового завдання, тестування в системі мудл
7-8	Тема 4. Митні органи та ризик-орієнтоване митне адміністрування	Опрацювання літератури, підготовка до практичного заняття, підготовка словника основних термінів дисципліни	Усне опитування на практичному занятті та/або перевірка виконання поточного письмового завдання, тестування в системі мудл
8	Перші чотири теми	Підготовка к тестуванню	Тестування в системі дистанційного навчання (тест за перший модуль).
9-10	Тема 5. Економічна ефективність митного адміністрування	Опрацювання літератури, підготовка до практичного заняття, підготовка словника основних термінів дисципліни	Усне опитування на практичному занятті та/або перевірка виконання поточного письмового завдання, тестування в системі мудл
11-12	Тема 6. Міжнародний досвід митного адміністрування	Опрацювання літератури, підготовка до практичного заняття, підготовка словника основних термінів дисципліни	Усне опитування на практичному занятті та/або перевірка виконання поточного письмового завдання, тестування в системі мудл
13-14	Тема 7. Митне адміністрування в умовах європейської інтеграції	Опрацювання літератури, підготовка до практичного заняття, підготовка словника основних термінів	Усне опитування на практичному занятті та/або перевірка виконання поточного письмового завдання, тестування в системі

		дисципліни	мудл
15-16	Тема 8. Митна політика та адміністрування в умовах економічної безпеки	Опрацювання літератури, підготовка до практичного заняття, підготовка словника основних термінів дисципліни	Усне опитування на практичному занятті та/або перевірка виконання поточного письмового завдання, тестування в системі мудл
16	3 п'ятої по восьму теми	Підготовка к тестуванню	Тестування в системі дистанційного навчання (тест за другий модуль).
16	Всі теми курсу		Перевірка словника основних термінів дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ДЖЕРЕЛА

1. Батанова Л.О., Карпенко Г.Л., Коваль Н.О. Адміністрування митних платежів: навчально-методичний посібник (для студентів денної та заочної форм навчання). Чернівці, 2018. 88 с.

2. Герчаківський С.Д. Митне адміністрування. Навчально-метод. посібник. Тернопіль : Вектор, 2020. 328 с.

3. Денисенко В. В. Правове забезпечення митної політики : міжнародноправові стандарти та українське законодавство : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНТУ, 2018. 326 с.

4. Кузьмін О.Е., Мельник О.Г., Терлецька В.О. Митна справа. Львів: Львівська політехніка, 2021. 240 с.

5. Митне адміністрування. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації / О. Б. Дем'янюк, С. Д. Герчаківський. Тернопіль:, ТНЕУ. 2016. 328 с.

6. Митна справа. Науковий практикум. [За ред. д.е.н., професора О. П. Гребельника. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. 227 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Система оцінювання студентів денної форми навчання

Результати навчання здобувача (підсумковий результат) оцінюються за стобальною шкалою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Визначення
90 – 100	Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми, повністю виконав усі завдання з кожної теми.
85-89	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання програми дисципліни, отримав не менше 85% максимальної кількості балів за обов'язкові види робіт з кожної теми.

75-84	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання програми дисципліни, отримав не менше 75% максимальної кількості балів за обов'язкові види робіт з кожної теми.
70-74	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання програми дисципліни, отримав не менше 70% максимальної кількості балів за обов'язкові види робіт з кожної теми.
60-69	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання програми дисципліни, отримав не менше 60% максимальної кількості балів за обов'язкові види робіт з кожної теми.
35-59	Не засвоїв більшості тем навчальної програми, отримав не менше 35% максимальної кількості балів за обов'язкові види робіт з кожної теми.
1-34	Не засвоїв більшості тем навчальної програми, отримав менше 35% максимальної кількості балів за обов'язкові види робіт з кожної теми.

Отримання позитивної оцінки передбачає отримання позитивних оцінок за всіма визначеними силабусом (програмою освітнього компонента) обов'язковими видами поточного та проміжного контролю. Позитивною оцінкою з кожного обов'язкового виду поточного та проміжного контролю є результат не менший 60 % від максимальної кількості балів за відповідний вид контролю.

Для забезпечення вимірюваності критеріїв оцінювання поточного та проміжного контролю застосовується бальна шкала.

Обов'язкові види робіт, що підлягають оцінюванню:

- робота студента на практичних заняттях та/або письмове виконання поточних завдань з кожної теми (поточний контроль) – максимальна оцінка 64 бали (8 занять по 8 балів);
- тестування за першим модулем (проміжний контроль) – максимальна оцінка 10 балів;
- тестування за другим модулем (проміжний контроль) – максимальна оцінка 10 балів;
- підготовка словника основних термінів дисципліни – максимальна оцінка 16 балів.

Робота на практичних заняттях та/або письмове виконання поточних завдань з кожної теми оцінюється за 8-бальною системою:

Бали	Критерії оцінювання
7–8	Відмінне розуміння матеріалу, глибокі аргументовані відповіді. Повністю самостійне, логічне, структуроване та глибоко обґрунтоване виконання. Відсутність помилок, дотримання академічної доброчесності.
5–6	Добре розуміння матеріалу, правильні аргументовані відповіді. Самостійне виконання, логічна структура, хороше обґрунтування, незначні неточності, дотримання академічної доброчесності.

3–4	Базове розуміння матеріалу, правильні, але поверхневі відповіді. Виконання з елементами самостійності, загалом логічна відповідь, окремі помилки, дотримання академічної доброчесності.
1–2	Фрагментарне розуміння, слабкі та недостатньо аргументовані відповіді. Низька самостійність, слабка структура та обґрунтування, багато помилок, дотримання академічної доброчесності..
0	Поверхневе або відсутнє розуміння, неправильні відповіді. Відсутність самостійності (списування), нелогічна відповідь, грубі помилки, значні порушення академічної доброчесності.

Під час оцінювання словника основних термінів дисципліни оцінюються повнота, правильність, змістовність визначень і системність роботи. Критерії оцінювання словника основних термінів дисципліни:

Кількість балів	Критерії оцінювання
14–16 балів	Словник містить повний або майже повний обсяг основних термінів (7–10 визначень з кожної теми). Визначення є правильними, змістовними, чіткими та відповідають науковій термінології курсу. Терміни розкрито самостійно, без суттєвих змістових помилок. Оформлення акуратне, текст розбірливий.
11–13 балів	Словник містить більшість необхідних термінів (переважно 7–10 з кожної теми). Основна частина визначень правильна та відповідає змісту курсу, однак окремі визначення є неповними, надто стислими або містять незначні неточності. Загалом понятійний апарат дисципліни засвоєно належним чином.
8–10 балів	Словник містить неповний набір термінів або нерівномірно охоплює теми курсу. Частина визначень правильна, проте окремі є поверховими, неповними або містять змістові неточності. Є окремі пропуски важливих понять. Робота демонструє базове, але недостатньо системне засвоєння понятійного апарату.
5–7 балів	Словник містить значну кількість пропусків (менше 7 термінів з окремих тем) та/або значну частину визначень сформульовано неточно. Наявні суттєві змістові помилки, надмірно загальні або формальні визначення. Поняття курсу засвоєні фрагментарно.
1–5 балів	Словник виконано частково, охоплено лише окремі теми або наведено недостатню кількість термінів. Частина визначень неправильна, неповна або не відповідає змісту дисципліни. Робота свідчить про низький рівень засвоєння основного понятійного апарату курсу.

Критерії оцінювання знань студентів заочної форми навчання

Під час підсумкового контролю враховуються наступні види робіт та відповідні критерії:

- підготовка та захист контрольної роботи – 70 балів;
- тестування – 30 балів.

Критерії оцінювання контрольної роботи:

Бали	Критерії оцінювання
60–70	Відмінне виконання: повна, правильна і глибока відповідь. Ідеальне оформлення відповідно до вимог. Відмінне розуміння матеріалу при захисті, чіткі та аргументовані відповіді на додаткові запитання.
45–59	Добре виконання: правильна та достатньо повна відповідь. Невеликі неточності або незначні прогалини. Оформлення відповідає вимогам. При захисті студент добре орієнтується в матеріалі.
30–44	Задовільне виконання: відповідь у цілому правильна, але неповна або з помітними неточностями. Оформлення має недоліки. При захисті студент демонструє базове розуміння матеріалу.
16-29	Незадовільне виконання: значні помилки, неповна відповідь, слабе обґрунтування. Оформлення не відповідає вимогам. При захисті – слабе розуміння теми.
1–15	Неприйнятне виконання: грубі помилки, відсутність повноти відповіді, значні порушення оформлення та академічної доброчесності. При захисті студент не орієнтується в матеріалі або не може відповісти на запитання.

Якщо студент з будь-якої поважної причини не виконав умов набору балів за період вивчення, він має змогу під час заліково-екзаменаційної сесії скласти іспит через систему Moodle.

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика щодо академічної доброчесності:

При вивченні курсу політика дотримання академічної доброчесності визначається законом України «Про академічну доброчесність» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>).

Політика щодо відвідування аудиторних занять (особиста присутність студента):

Студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для виконання семестрового індивідуального завдання. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні сформувати загальні та фахові компетентності. Самостійну роботу студент може виконати у системі дистанційного навчання (<https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=7546>) з подальшим захистом. За об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, інше) аудиторні види занять та завдань також можуть бути трансформовані в систему дистанційного навчання (сервіс moodle).

Політика щодо дедлайнів.

Студент зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин

(відповідно до інформації, яку надано деканатом) студент має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни.

Політика щодо оскарження результатів контрольних заходів:

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто. Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються.

Політика щодо дотримання прав та обов'язків студентів.

Кожен здобувач освіти повинен дотримуватись Статуту (<https://docs.zp.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/Statut-ZPNU.pdf>) і Правил внутрішнього розпорядку університету, а також Положення про організацію освітнього процесу в НУ «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/wp-content/uploads/docs/2026/08/nakaz_n294_vid_09_06_26.pdf).

Політика щодо конфіденційності та захисту персональних даних.

Обмін персональними даними між викладачем і студентом в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>).

ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДЛЯ РОБОТИ НА КУРСІ

Щоб мати доступ до навчально-методичних розробок курсу необхідно мати особистий доступ до університетської навчальної платформи Moodle.